

JAUNARTZE-JANZKIA

Gau aretan, Alazne lur-jota aurkitzen zan. Mirentxu, bere alaba bakarra, biaramonean Lenengo Jaunartzea egiteko zan, eta oraindiño ospakizun onetarako jantzirik ez. Guztiz ezeukiak ziran ama-alabak, eta gau aretan euren aberastasun bakarra, arto-uruneko eskukada bat zan, besterik ez, urregio egunerako ozta-ozta talo bat egiteko lain.

Naigabez asperenka, Alazne leiora urreratu, eta aulkik baten jesarrita, leio-barrenean besoak ipiñi ebazan. Andik laster nekearen-nekez loak artu eban. Lotan egoala, amesetan igel bat agertu yakon, eta,

— Kro-kro, kro-kro, Alazne —esan eutsan—, Basozabal'go alargun ori, zer dala orren itunik egoteko...?

— Ai, igel, igeltxu maite ori...! Biar bertan Mirentxu lenengo Jaunartzea egiteko da, eta jai andi orretarako janzkirik ez, au bai nire samin andia...!

— Aizu, Alazne, gaur Alkatenera alabearentzat sedazko paper zuri baten bilduta, Lenengo Jaunartzea egiteko, janzki bikain-bikaiña eldu da, eta paper ori kartoizko kutxa baten barruan sastegian idoroko dozu. Zoaz aren billa, eta josi egizu Mirentxu'k bear dauan janzkia.

— Baiña nire igeltxu maite ori, orretarako, ari, titare, jostorraz eta artaziak bear dodaz, eta nik ez daukat orreitakorik. Gaiñera, botoiak eta maukak eta ta jantzi-barrenak edertzeko mendelik ez...

— Ez larritu, Alazne. Sastegiko paperaren ondoan urretx baten eskola dago, eta auxe titaretzat erabilliko dozu. Gero, zotz-zati bikaz artaziak egingo dozuz, eta etxerakoan, Abadenea'ko baratetik idar-leka bat artuko dozu.

— Eta aria ta jostorratza...?

— Ler-osto edo piñu-orratz batzoiñekoa josiko dozu. Ariari buruz ez larritu, amaraun batek bear dozuna emongo dautsu-ta.

— Eta janzkia edertzeko mendela...?

— Au azkenerako laga egizu, eta zeozer otuko yatzu...

Itxartu zanean, eta Mirentxu lotan egoala, Alazne etxetik urten eta sastegira joan zan. Emen, agindutako sedazko papera idoro eban, baita urretx-oskola be. Etxerakoan, Abadenean idar-lekea jaso eban, eta erriko enparantzan zear joiala, zotz-zatiak eta lerrosto.

Etxera eldu zanean, sedazko papera mai-gaiñean jarrita, artaziak egin eta lerrostoari begia zulotu eutsan. Alazne'k, baiña, ez ekian jantziari zelan eldu, aririk ez eban-eta. Orduan gau betean igelaren kro-kroa aditu zan berriro...

Leiora urreratu zan, eta igelaren eresia aditzen zala, leioko goikaldean amarau batek ari-me-meaz sare bat euntzen ziariduala ikusirik, orduantxe Alazne'k ulertu eban. Non a baiño ari bikaiñagorik...?

Eta amarauak eundu-ala, ari orregaz Alazne'k artaziakaz taiututako janzkia josten eban, eta eleizako joaleak gabeko amabiak jo abazanean, soiñeko josita egoan. Orduan idar-lekea edegi, eta barruko bost garau atararik, bost botoi orlegi, eder, janzki-kolkoan josi ebazan. Baiña soiñekoa bear zan lez amaitzeko, mauka ta gonabarrenetan zulaketeak egin bear ebazan, baiña zelan...?

Olan kezkatu egin egoala, burutapen bat etorri yakon... Bai, suetean piztutako illenti batzoiñekoa egingo leuke... Jagi, eta suetetik, bear izandako illentia artuta, zulaketea egiteko gertatu zan. Ezin baiña... eskuak dardarikatzen yakozan, eta bildur zan janzkia ondatu ekion...

Alazne leioara joan zan berriro, eta,

— Igel, igeltxu neuria —esan eban negarrez—, ezin dot, baiña bear dan egalun bikaiña egin, ikara bizitan nagotzuta...

Berba oneik esanda, saguzaar bat leiotik sartu zan, eta illentia aboan artuta, iru zulaketa-lan ederreko mendelak paperan eratu ebazan, mauka baktxean bana, eta irugarrena gonako beekaldean.

Janzkia amaituta geratu zan mai-gaiñean, baiña bere alabatxuak eraski bat bear eban, burestuna, ain zuzen be. Baiña Alazne'k ez ekian zerez ezta zelan egin be, eta negarrez leiora biurtu zan ostera, auxe iñoala:

— Igel, igeltxu neuria... Mirentxu'k burestuna bear izango dau, eta nik ez dakit nondik atarako dodan...!

— Ez zaitex larritu, Alazne, ore-maian eskukada arto-uruna dozu, eta onen bidez burestuna egin dagikezu.

— Ai, igel, igeltxu neuria, eskukada urun ori biarko janaria atontzeko da. Erestuna orregaz egiten ba'dot, zerez janarituko gara biar...?

— Egin neuk agindutakoa, eta ez yatzu damutuko, Alazne.

Orduan, ore-maira joanda, uruna ta uraz alargunak burestun bat taiutu eban, eta gero talo-burdiñean txingarren gaiñean ipiñi eban. Egosi zanean, leio-barrenean egoan janzki-ondoan jarri eban, eta gero, aurpegia malkoz bustita lotan zirauan alabatxuari apa-laztan bat emonik, oeratu zan.

Gau osoan zear igelak abesten iraun eban, eta goizaldean urreratzen zala, janzkia iñontzeko tantotxu garbia-

IPUINAK

kaz estaldu zan, eta egunsentia agertzeko zorian zala, leiopeko arkakaratsari erpin-erpiñean, larrosa gorri ederra sortu yakon, eta paperezko jantzia usain zoragarriaz laz-tandu eban.

Biaramonean, eguzkia leiotik parrastaka sartzen zala, Mirentxu iratzarri zan, eta janzkia ikusirik,

— Ama, amatxu —didar egin eban—, nor ekarriko eban soiñeko eder au...? Ez dot egundo be olako janzki ederrik ikusi. Ama, zerutik ekarritakoa izango ete...?

Zuzen egoan Mirentxu, eta Alazne leiora urreratu zanean, arritasunezko didar bat jaurtiki eban.

Izan be, aurreko gabea josiriko paperezko janzkia, ziriko edo sedazkoa biurtu izan zan. Amaraun-ariz egiñiko orrazkadak zidarrezko ari me-meak eta jositako bost idarrak esmeralezko bitxiak ziran, eta mauka ta gona-barrenak egalun bikain-bikaiñak. Gabeari isuritako iñontzezko tantotxuak diamanteak biurtuta dizdir egiten eban, eta gabea sortu zan lorearen usain-laztanak nonai barreiatzen ziran.

Zorionezko oiua bat jaurtita, Mirentxu soiñezko zoragarriaz jantzi zan, eta burestuna ikustean,

— Ama, burestun ori —esan eutsan—, niretzat izango al-da...? Aizu, ama, urrezkoa emoten dau...

Egia zan. Arto-urunaz egiñiko burestuna urrezkoa zan, eta goizeko argipean eguzki bizi bat zirudian. Buruan

ipiñita gero, ama-alabak kalera urten, eta eleizara abiatu ziran, Bidean zear joiatzala, adar batetik zorotuta bai'lizan, txindor bat abesten asi zan onetaraxe:

— Mirentxu benetako bitxia da, eta darabillan janzkia, zerukoa. Aingeru batek igel biurturik, soiñeko ori egiteko agindu dau, txio... txio... txio...! Baiña janzkiaren benetako egillea, ama baten maitasuna izan da, txio... txio... txio...

Egun zoragarria billakatu zan, eta Mirentxu'k Jauna lenengoz artzen ebanean, arima-barruan zeozer ederederra oartu eban, eta Alazne'ri zorionezko negarrari eutsi eziñik, aurpegian beera malakoak isuri yakozan.

Ama-alabak etxera sartu ziranean, arrituta geratu ziran. Mai-erdian intxaur-saltzaz inguratuta arrainkari bat egoan, eta mai-azkentzat, urretx-opil, ezti ta basaran gozoak jan ebezan. Alazne ta Mirentxu eleizean egozala, igelak aginduriko katamixar-talde batek maia atondu izan eban.

Bazkaldu bitartean, igel baten kro-kro eresintsuak aditu ziran, eta isildu zanean, idoi-ondotik aingeru bat zerura biurtu zan.

Egun aretako gomutagarritzat, ama-alabai urrezko erestuna geratu yakon, eta aurrerantzean ez eban bearrizanik ezagutuko.

ZUBIRI'TAR INAKI

BOTOIAK JOSI

Zoritzarrean dago
bakarrik dagona,
baña pozik bizi da
badau lagun ona.

Paradisuan Jaunak
Adani emontson,
pozteko, emaztea,
t'egoan zorion.

Mutilzarra bakarrik
bizi zan etxean.
Garbitasunik eta
tayurik an etzan.

Ez egola andrarik
garbi agiri zan.
Bere bear-izana
ager zan danean.

Andrabako etxea
utsa —da esana—
an ikusko dozue
ankaz-gora dana.

Bera lotsaz bizi zan.
Ango ganorea!
Ta erabagi eban
laster ezkontzea.

Baserrian daukogu
beste bat esana:
“Bere sasoiaren egin
egin bear dana.

Ezkondutaldea,
arin, al dozunan;
semea egingo da
berak nai daunean”.

Mutilla ezkondu zan
neska ederragaz,
buru argiko eta
gramatikadunaz.

Gero mutil artean
zer-esan asko zan.
Bakotxak eritxia
agertu nai eban.

“Botoiak orain dozak
josita guztiak;
andregaz, bai, ondo”!
Ta erantzun berak:

“Emazteak, ezkondu,
biaramonean,
botoiak zelan josi
irakatsi eustan”.

MATAI ARGINTXONA